

Отчет
за изпълнението на информационната кампания „Ден на отворените врати“ в органите на съдебната власт през 2020 г.

Информационната кампания „Ден на отворените врати“ е утвърдена като основна комуникационна дейност, иницирана и развита от Висшия съдебен съвет (ВСС) още от 2012 г., с цел популяризиране на работата на съдебната власт и повишаване на доверието в нея. Кампанията е създадена по инициатива на Комисия „Публична комуникация и протокол“, а с решение на ВСС по протокол № 50/22.11.2012 г., тя обхваща всички съдилища и прокуратури в страната. Предвид това е изготвена Методика за провеждането на „Ден на отворените врати“ в органите на съдебната власт (ОСВ). Заложена е в дългосрочната цел „Повишаване на правната култура на обществото и познанията за ролята и функциите на отделните органи на съдебната власт“, както и в Плана за действие за изпълнение на Комуникационната стратегия на съдебната власт 2014-2020, приета с решение на ВСС по протокол № 10/05.03.2015 г.

Информационната кампания постига много добри резултати по отношение информирането на гражданите за работата на органите на съдебната власт (ОСВ) и допринася за създаване на трайни положителни впечатления и отношение, за повишаване доверието на обществеността към съдебната система. Тя включва активното участие на ученици и студенти, които са основни целеви групи. Събитията в Деня на отворените врати се съчетават често с отделни инициативи или със заключителните дейности на Образователната програма „Съдебната власт – информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури“, осъществявана от ОСВ по споразумение между Висшия съдебен съвет и Министерство на образованието и науката. Творческият подход и въведените добри практики се отразяват в ежегодните отчетни доклади, предоставени от ОСВ. Графикът за планираните Дни на отворените врати в съдилищата и прокуратурите и информация за отчетените мероприятия се публикуват ежегодно на интернет сайта на ВСС.

В съответствие с решение на Комисията по правни и институционални въпроси (КПИВ) към Пленума на ВСС по протокол № 11/16.06.2018 г., т. 10. 2. информационната кампания „Ден на отворените врати“ се провежда под надслов „Открито за съдебната власт“, като по преценка на административните ръководители се определят теми, съобразени с годишнини, чествания и инициативи с регионален или друг характер.

Усложнената епидемичната обстановка в страната през 2020 г. и опасността от заразяване с коронавирусна инфекция, затрудниха провеждането на информационната кампания. Рязко намаля броят на ОСВ,

реализирали дейност по нея, спрямо установената до 2019 г. тенденция на непрекъснато увеличаване на участниците.

През 2020 г. е планирано участие в Деня на отворените врати от 142 ОСВ - 98 съдилища и 42 прокуратури, Национална следствена служба и Национален институт на правосъдието. Съвместна работа са заявили Окръжен съд – Перник с Административен и Районен съд - Перник и Окръжна и Районна прокуратура – Перник; Апелативен съд – Пловдив с Окръжен и Районен съд – Пловдив; Окръжна прокуратура – Пловдив с Районна прокуратура – Пловдив; Районна прокуратура – Девин с Районен съд – Девин; Апелативна прокуратура – Велико Търново с Окръжна и Районна прокуратура – Велико Търново и Апелативен, Окръжен и Районен съд – Велико Търново; Районен съд – Елена с Районна прокуратура – Велико Търново и Териториално отделение – Елена; Окръжна прокуратура – Русе с Окръжен съд – Русе; Апелативна специализирана прокуратура със Специализираната прокуратура.

Поради пандемичната ситуация, обаче са реализирани инициативи от 15 съдилища - Окръжен съд – Благоевград, Окръжен съд – Монтана, Районен съд – Велинград, Районен съд – Девин, Районен съд – Свищов, Административен съд – Ловеч, Административен съд – Варна, Апелативен съд – Варна, Административен съд – Добрич, Районен съд – Добрич, както и съвместно работещите Окръжен съд – Пловдив с Апелативен съд – Пловдив и Районен съд – Пловдив, както и Окръжен и Районен съд – Бургас. Районен съд – Ивайловград е организирал мероприятие, което не е било посетено. Останалите ОСВ своевременно са отложили провеждането на мероприятиято.

Представените отчети показват, че набеязаните цели за повишаване на правната култура на гражданите и на участниците в инициативата и за постигане на по-добра информираност за работата на съдебната система, както и за изграждане на доверие в нея в условията на пандемия, могат да се постигнат само чрез иновативни подходи и нестандартни идеи за осъществяването на инициативата.

Информация за начина на организиране и провеждане на инициативата, за добри практики и приложени иновативни подходи от ОСВ, както и направени изводи и препоръки са обобщени в табличен вид в **Приложение 1**.

Откроява се тенденция за провеждане на инициативата през втората половина на годината.

ОСВ базират подготовката на инициативата на предоставената от ВСС Методика за нейното провеждане. Организацията започва с определяне на екипи от магистрати и съдебни служители, изготвяне на предварителна програма и сценарии, утвърдени от административните ръководители, публикуване на предварителна информация в интернет сайтовете на ОСВ, във Facebook страниците им, на информационни табла в

съдебните сгради, в регионални медии и т. н. Ползвани са централизирано осигурените от ВСС плакати за популяризиране на мероприятията. От предоставените данни е видно, че събитията са отразени посредством прессъобщения, снимки и видео материали на интернет страниците на ОСВ, и в социалните мрежи.

Предприетите противоепидемични мерки през 2020 година наложиха ОСВ и участниците в информационната кампания да ползват иновативни подходи в реализиране на инициативата, като е създадена нова тенденция, чрез провеждане на виртуална разходка из съдебните палати, като на нея се представят различните служби, съдебни зали и помещения.

Интересен подход за провеждане на инициативата е предприет от Окръжен съд – Благоевград, който е подготвил и публикувал на своята страница видео-клип за иновативна коледна изложба, подредена от ученици от 7-о СУ „Кузман Шапкарев“. Композицията представлява 9 елхи, символизиращи видовете дела, като цветът на всяко дръвче отговаря на материята на съответното дело, а играчките на елхите показват законите, използващи се в дадената правна материя. Тази изложба е станала част от ученическа презентация, демонстрирана пред председателя на съда, на която е връчена ръчно изработена коледна картичка. Изложбата и картичките са създадени по Образователната програма „Съдебна власт – информиран избор и гражданско доверие, отворени съдилища и прокуратури.“

Съвместно проведението от Апелативен, Окръжен и Районен съд – Пловдив, Ден на отворените врати е реализиран чрез виртуална изложба, която илюстрира тяхната работа по време на пандемия. Заснети са 30 фотоса на съдебни зали, кабинети, регистратура, фойе, коридори и пространството пред Съдебната палата. Те визуализират взетите противоепидемични мерки и работата на съдиите и на съдебните служители при създаването на извънредна ситуация. Създадено е специално слайдшоу „Ден на отворените врати“ с фотосите, което е излъчвано на монитори вътре и пред сградата на съда. Илюстрирани са специалните прегради, монтирани в деловодствата и съдебните зали, както и бактерицидните лампи, с които се почиства въздухът. Показана е работата на отговорниците за хигиената в сградата, които дезинфекцират общите пространства и кабинетите. Снимките визуализират и работата на съда при провеждане (чрез видеоконферентна връзка по Skype) на заседания по въззивни производства по жалби за изменение на мерки за неотклонение „задържане под стража“, при спазване на изискванията за неразкриване на информация по делата. Виртуалната фотоизложба е предизвикала огромен интерес и затова излъчването ѝ е продължило по-дълго от предвиденото.

В същия дух е проведена инициативата в Районен съд – Добрич, като предвид усложнената епидемична обстановка, на сайта на съда е публикувана презентация, която дава информация за видовете дела и

предлаганите съдебни услуги. Разяснено е как работи програмата за случайно разпределение на делата, показани са „Синята стая“, новоизграденият център по медиация, съдебните зали, информационният център, различните служби и деловодства. В презентацията е отчетена и работата на съда по Образователната програма.

В инициативата на Административен съд – Ловеч е показана мултимедийна презентация, която представя интернет сайта на съда и демонстрира възможностите за получаване на разнообразна информация. Най-голям интерес предизвиква мобилната версия на сайта, с публикуваните на нея постановени съдебни актове, както и възможността за справки по движението на делата.

Някои ОСВ са изработили информационни филми, които са публикувани в YouTube и в социалните мрежи Facebook и Twitter, както и на интернет страниците.

Поради създалата се пандемична обстановка, Административен съд – Добрич е изготвил филм, чрез който е даден старт на Образователната програма през учебната 2020-2021 г. и са представени темите на лекциите и лекторите. Филмът е публикуван на сайта на съда и разказва за историята на съда от неговото създаване през 2007 г. за съдебния район, който обслужва, и за неговата сграда. Виртуалната разходка води зрителя в съдебното деловодство и показва как и къде се правят справки; как изглеждат съдебните зали; какви видове дела се разглеждат от административните съдилища и др.

Административен съд – Варна е публикувал в YouTube и в социалните мрежи Facebook и Twitter, както и на интернет сайта на съда, 15-минутен образователен филм, с който гостите в инициативата се запознават с работата на съда. Материалът е изготвен с участието на ученик от Варненската търговска гимназия, който играе ролята на гид в съда и прави виртуална разходка, интервюира председателя на съда и ръководителите на службите, които запознават зрителите със спецификата на работата на административните съдилища. Гледанията на материала са стотици. С тази инициатива се поставя началото на поредната учебна година по Образователната програма, по която съдът традиционно работи, заедно с Варненската търговска гимназия, като се изнасят лекции пред единадесетокласниците.

Различен подход е приложен от Районен съд – Свищов, който е изпратил презентация на тема: „Представяне на професията съдия. Разделение на властите. Висш съдебен съвет“ на ПДТГ „Димитър Хадживасилев“ – Свищов, с молба да бъде предоставена на учениците, с цел повишаване на правната им култура.

Други ОСВ са провели инициативата присъствено в намален състав и при спазване на всички противоепидемични мерки, като в програмата са заложили на стандартната обиколка из сградата, както и изнасяне на

лекции и беседи. Районен съд – Велинград е представил темата „Европейското законодателство и Европейските институции“, свързана с интереси на учениците от СУ „Методий Драгинов“, което участва в Програмата за училища-посланици на Европейския парламент. Проведена е дискусия, в която учениците са показали завидни знания по темата. Сред поставените от тях въпроси е „Какво е прякото приложение на Европейското законодателство в българската съдебна практика?“

Административен съд – Ловеч е поканил студенти от града, изучаващи специалността „Право“ във висши училища в страната, на обиколка в съдебната палата, като е разяснил структурата и функциите на административния съд като арбитър между институциите и гражданите.

Инициативата на Апелативен съд – Варна е проведена чрез запознаване на учениците с устройството, работата на съда и ролите на страните в съдебните производства. Темите са свързани с превенцията в две насоки – кибер сигурността и транспортните престъпления. Участниците в Деня на отворените врати са имали и възможност служителите от Регионалната дирекция Охрана на съдебната власт да ги въведат в арестните помещения за временен престой на задържани, обвиняеми и подсъдимии.

През 2020 г. се запазва практиката за организиране на конкурси за ученическо есе.

Районен съд – Девин е обявил темата „Каква е вашата представа за демократично училище? Какви са правата и отговорностите на различните групи в него?“. Представени са 8 есета, като три от тях са отличени от специално създадена комисия. За награда са получили плакет и удостоверение за участие. Отличените есета са публикувани на сайта на съда.

Административен съд – Добрич е предложил 3 теми за есе:

- „Има ли бели бобени зърна пред съдебната система в България“ - по разказа на Елин Пелин „Чорба от греховете на отец Никодим“ и неговите размисли: „За всяко мое прегрешение, с дело или с помишление, оставям тук по едно бобено зърно — черно за непростимите и бяло за тия, които хвърлят душата ми в съмнение и мисълта ми не може да разграничи грях ли са, или не“;

- Бай Ганьо в днешна България“;

- „Пазете правото. Включително и закона“.

В обявения срок са постъпили 7 есета. Колективна награда (книга) за оригинална идея, взаимно сътрудничество и отлично изпълнение по темата „Бай Ганьо днес“ е дадена на 12 „а“ от ПГТ „Иван П. Павлов“ – Русе, за техните размисли или „компиляция от домашни, защото келепирът ни води към шестици по български“. Индивидуална награда (книга) за есе на тема „Бай Ганьо във всеки от нас“ е присъдена И. И. Н. от 12 „а“ от ПГТ „Иван П. Павлов“ – Русе. Двете награди и благодарствено писмо са изпратени за

връчване чрез директора на училището. Всички ученици са получили грамоти за участие.

Инициативата на Окръжен съд – Монтана е проведена под формата на награждаване на отличените участници в обявения конкурс за есе и рисунка на тема „Нашия съд“ сред ученици от 5-ти до 12-ти клас в региона на Окръжен съд – Монтана. В конкурса учениците е трябвало да представят своите виждания за съдилищата, понятията за съд, закон, престъпление и наказание, човешките права и справедливост. Целта на конкурса е да предизвика интерес сред темите „Право, закон и съд“ и да обогати знанията на децата за съдебната система. Нов момент в провеждането на конкурса е, че в последствие са се включили и граждани не само от региона, но и от цялата страна.

Интерес сред участниците в Дните на отворени врати предизвикват посещенията на реални съдебни заседания и организирането на симулирани процеси. Окръжен и Районен съд – Бургас в съвместните си инициативи са поканили дванадесетокласници и студенти в съдебната палата, съответно:

- на 18.02.2020 г. ученици от 12 клас на АЕГ „Гео Милев“ са посетили заседание по наказателни дела;

- на 20.02.2020 г. ученици от ПМГ „Акад. Никола Обрешков“ – ученици от 12 клас от клуб „Свят и личност“ в НЕГ „Гьоте“ са посетили две заседания по наказателни процеси;

- на 25.02.2020 г. ученици от 12 клас на АЕГ „Гео Милев“ са наблюдавали дело за държане с цел на разпространение на наркотични вещества, след което е проведена дискусия по темата.

Впечатленията на гостите са обсъдени на срещи с магистрати от двете съдилища. По традиция ОСВ включват в проведените срещи дискусии за начина на провеждане на съдебно заседание, какви са ролите на съдията и участниците в процеса, къде са техните места в залата, както и демонстрация на случайното разпределение на делата.

В края на годината Районен съд – Добрич е провел симулативен процес с ученици от Професионалната гимназия по ветеринарна медицина „Проф. Георги Павлов“ по гражданско дело, образувано по иск срещу община Добрич, заведен от баща на дете, ухапано от улично куче. Подрастващите са влезли в ролята на съдия, защитници, свидетели и вещо лице. Всеки участник в края на процеса е получил екземпляр на Конституцията на Република България. Седмокласници от Частно основно училище „Мария Монтезори“ са се ангажирали при връщане на присъствената форма в училище, да демонстрират съдебен процес по сюжета на приказката „Патаран и Цървулан“. За Деня на отворените врати е подредена изложба с детски рисунки на тема: „Правосъдие“, с учениците от същото училище, като са отличени авторите на най-добрите рисунки.

Получената от ОСВ информация, показва, че се следва тенденцията за създаване на предварителна организация при провеждане на кампанията, провеждане на срещи на административните ръководители и магистрати с представители на целевите групи, провеждането на информационни турове както и на лекции и беседи, изработване на мултимедийни презентации и филми, връчване на грамоти, удостоверения и сертификати на участниците в „Деня на отворените врати“, организиране на конкурси и изложби.

Нов момент е използването на иновативни идеи за провеждане на събитията в Деня на отворените врати. Те са сериозен принос в кампанията за популяризиране дейността на съдебната власт сред различни целеви групи на обществото. С оглед продължаващата усложнена епидемична обстановка в страната, се налага ползването на нестандартни подходи. Същевременно ОСВ отчитат, че е постигната по-голяма прозрачност, повишаване на правната грамотност и практически знания на младите хора, както и повишаване на авторитета на съдилищата и прокуратурите. Инициативата доказва, че за учениците е изключително интересно и полезно да се докоснат до правосъдието в България, особено чрез използване на модерни информационни канали. Тя способства, както за обогатяване на познанията на подрастващите, така и за превенция на противообществените прояви и за запознаване с възможностите за защита на права им.

Представената информация води до извод, че органите на съдебната власт са съобразили своите дейности с пандемичната ситуация, като са отложили планираните за Деня на отворени врати инициативи, или са приложили иновативни подходи чрез нови комуникационни канали. В резултат на креативността на магистратите и съдебните служители, и на творческото участие на учениците, са създадени нови видео-продукти, презентации и други, които са публикувани на интернет сайтовете на съдилищата и на ВСС. С тях се сигурява достъп на по-широка аудитория от първоначално заложената целева група. Създадените практики съответстват на съвременните комуникационни тенденции и са подходящ пример за останалите органи на съдебната власт, които традиционно участват в информационната кампания.